

HERMAN WILDENVEY (1886-1959)

Herman Wildenveys debut er antagelig den mest suksessrike i norsk litteraturhistorie. Aldri har vel noen linjer slått så umiddelbart an hos publikum som åpningsordene i "Nyinger": "Disse vers er ville vekster i en sommer drysset hen...". Noen helt ekte debut var det imidlertid ikke. 16-åringen Herman Portaas hadde klart å få utgitt diktsamlingen "Campanula", men den hadde ikke vakt noen oppsikt.

Wildenvey var en urolig natur. Allerede i 1904 dro han til USA, og han var blant de få som overlevde da dampskipet "Norge" forliste ved Rockall. Det ble imidlertid et kort opphold. Etter litt landarbeid og en tur innom et par presteseminarer vendte han nesen hjem igjen. "Hjembygdens bakker blide" lokket. Det var lyriker han var.

Den sikre, men slentrende tonen fra "Nyinger" fulgte Wildenvey gjennom mange år og mange samlinger. "Sommerens sanger" var festet som en merkelapp på ham, og han hadde trolig ikke noe større imot det. Men etter hvert ble tonen mer mollstemt og mindre humoristisk, og diktene avslørte en grubler på leting etter meningen med livet. Etter ca. 1920 ble dikteren vurdert på en helt annen måte enn tidligere, både av publikum og av kritikerne. Plassen i litteraturhistorien var sikret for den alvorlige, formfullendte lyrikeren. Men de som stadig leser Wildenvey – de blir trolig hele tiden færre – setter nok fortsatt den unge humoristen høyst.

Bibliofilt er Wildenvey ukomplisert. Det er vanskelig å finne et helt rent eksemplar av "Nyinger", så det må nok betales med et par tusen kroner, og "Campanula" går stort sett for det samme, men resten av produksjonen er vanlig og rimelig. Det er bare en eneste unik ting som aldri er fremme: hefte nr. 22 i serien Lys og Skygge, "Damen med de tusen navne" (se Elvestad/ Riverton). Prisen vil nok i hvertfall være på 10 000 kroner.

Wildenvey har oversatt flere bøker og stått som redaktør av mange andre, han har levert mengder av bidrag til julehefter, mange av visene og prologene hans er kommet som særtrykk, og det er satt musikk til en del av diktene. Det foreligger mange plateinnspillinger, også med hans egne opplesninger. Den viktigste og siste boken om Wildenvey er skrevet av Tom Lotherington: "Wildenvey – et dikterliv", 1993. Aschehoug.

HERMAN WILDENVEYS FØRSTEUTGAVER:

- 1902: [-]: Campanula. [Av] Herman Portaas. Tvedtes Forlag.
Innbinding: Omslag, typografisk.* Det er to varianter av tittelbladet:
A. Den vanlige utgaven med L.E. Tvedtes Forlag på tittelbladet.
B. En supprimert utgave med O. Steens Bogtrykkeri på tittelbladet, jfr. Thuesen s. 280. Denne utgave er bare sett én gang av Thuesen, og dette eksemplaret er forsvunnet.
- 1907: Nyinger. Digte. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk.*
- 1908: Digte. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet av Brynjulf Larsson. Tilsvarende helsjirtingbind.
- 1909: Damen med de tusen navne. Lys og skygge nr. 22.*
Skrevet sammen med Sven Elvestad/ Stein Riverton, muligens av Wildenvey alene.
- 1910: Ringsgang. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet av Dagfin Werenskiold. Tilsvarende helsjirtingbind.
- 1911: Prismer. Digte. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1913: Lys over land. Komedie i 3 akter. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. Helsjirtingbind.
- 1913: Årets æventyr. Nye digte. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. Finnes også i gråblått blankt omslag.
- 1915: Brændende hjerter. Gyldendal.

- 1916: Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. Helsingøringsbind.
Kjærtegn. Digte. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet av Poul Sæbye. Er også sett i noe som kan være et originalt svingryggbind.
- 1917: Digte i utvalg. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. Forlagsbind i to varianter:
A. Helstribind.
B. En biblioflutgave i 250 eks. er bundet i helskinnbind.
- 1917: Flygtninger. Noveller. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, komponert. Helsingøringsbind.
- 1918: Den glemte have. Ungdomsdigte. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1919: Alle slags vers. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. Helstribind.
- 1919: Hemmeligheter. Digte. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. Svingryggbind.
- 1920: Troid i ord. Digte. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. Helsingøringsbind.
- 1921: Nefaldsfrugt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet av Yngve Anderson. Helsingøringsbind.
- 1923: Ildorkestret. Nye digte. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. Helsingøringsbind.
- 1924: Streiftog i hjembygden og andre steder. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. Helsingøringsbind.
- 1925: Fiken av tistler. Digte. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. Helsingøringsbind.
- 1926: Der falder stjerner. Tre akter paa vers. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. Helsingøringsbind.
- 1928: Et Herrens år. Roman. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. Helsingøringsbind.
- 1930: Dagenes sang. Dikte. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. Helsingøringsbind.
- 1931: Høstens lyre. Dikte. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. Helsingøringsbind.
- 1932: På ville veier. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. Helsingøringsbind.

- [1933]: Fødselsdagsboken. Red. av H.W. De helsides illustr. av Arnold Thornam, det kunstneriske utstyret for øvrig av Harald Damsleth. Damm.
Innbinding: Omslag, tegnet av Thornam. Forlagsbind, antagelig i to varianter:
A. Strieryggbind.
B. Helstriebind.
- 1935: Owls to Athens. New York. Dodd, Mead & Company,
Innbinding: Helsingjirtingbind med tegnet vareomslag.
- 1935: Stjernerens speil. Nye dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. Forlagsbind i to varianter:
A. Helsingjirtingbind.
B. Helsinginnbind.
- 1936: En ung manns flukt. Et dramatisk dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. Forlagsbind i tre varianter:
A. Sjingringryggbind. Oransje. Forfatternavn øverst og tittel nederst på fordekket. GNF på bakdekket.
B. Helsingjirtingbind. Rødt. Lyre i gull på fordekket. GNF på bakdekket.
C. Kartonasjebind. Grønt. Forfatternavn, tittel og forlag kun i gull på rygg. GNF på bakdekket.
- 1937: Vingehesten og verden. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. Forlagsbind i to varianter:
A. Helsingjirtingbind.
B. Sjingringryggbind.
- 1938: Den nye rytmen. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. Helsingjirtingbind.
- 1940: En lykkelig tid. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. Helsingjirtingbind.
- 1943: Vinterboka. Bidrag av norske forfattere under red. av H.W. Filmjournalen.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert.
- 1946: Filomele. Dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. Sjingringryggbind.
- 1947: Ved sangens kilder. Dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. Sjingringryggbind.
- 1948: Ringsgang. En ungdomsdrøm. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet av Edith Mohn. Sjingringryggbind.
- 1949: En lykkelig tid. (Sammendrag av Vingehesten og verden, Den nye rytmen og En lykkelig tid). Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. Sjingringryggbind.
- 1950: Mine sangers bok. Dikt i utvalg. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. Sjingringryggbind.
- 1952: Polyhymnia. Dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet av Edith Mohn. Sjingringryggbind.

- 1953: Ugler til Athen. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet av Leif Lorentzen. Helsingringbind. Det er to varianter av bindet:
A. Helsingringbind. Bedre papir enn B.
B. Sjingringryggbind. Det er også forskjeller med hensyn til blant annet smusstittelblad, tittelblad og overskrift på side 7.
- 1956: Soluret. Dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet av Arne Johnson. Helsingringbind.
Boken kom også med foromslag medbundet.

Etter Herman Wildenveys død er utgitt:

- 1969: Efterklang. Artikler og kåserier samlet av Giske Wildenvey. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, med portrettfotografi av Wildenvey. Helsingringbind.
Forekommer også med begge omslag medbundet.